

Venedig for alle sanser

Adriaterhavets dronning er rig på kultur i alle afskygninger med tusind års kunstværker, århundreders kaffekultur, historiske madretter, vin, bøger og musik.

TEKST OG FOTO: KENNETH KARSKOV
REJSER@WUNDERKIND.DK

Der bor 50.000 mennesker i den historiske bykerne i Venedig. Og hver eneste dag kommer op mod 100.000 turister på besøg. Det fortæller alt om, hvor stor tiltrækningskraft den berømte by har. Turisterne kommer her med god grund, for Venedig er en af verdens mest fascinerende rejsemål. Det er byen, hvor vejene er kanaler, biler udskiftet med både, og husene er bygget på pæle i vandet.

Desværre er størstedelen af de besøgende her blot en enkelt dag, hvilket er synd, for det tager nogle dage at komme ud i afkroge af 'den flydende by'.

Så gør dig selv en tjeneste at sætte god tid af til at opleve, hvad Venedig byder på at kunst og kultur. For det er en by med virkelig mange facetter.

Kunstens Venedig

Republikken Venedig var en af Europas største og vigtigste byer. En politisk, økonomisk magtfaktor, hvis leder havde titel 'doge' og som holdt til i Dogepaladset – eller Palazzo Ducale på italiensk.

Paladset ligger i hjertet af byen og er overvældende på flere planer. Med sin kunst, i sin arkitektur og sin historiske betydning. De mange rum er udsmykket med vidunderlige malerier af nogle af de største venetianske kunstnere, og det er en fryd for øjet at bevæge sig rundt her.

I det sidste store lokale sker noget dramatisk. I Sale dello Scrutinio fandt valget af Venedigs overhoved sted i århundreder, men for en stund er hi-

Markuskirken er en af Venedigs store attraktioner. Det indvendige af kirken smelter nærmest sammen til et stort kunstværk

storiens gledet i baggrunden. Bogstaveligt talt.

Foran de historiske malerier er placeret 14 moderne megaværker af den tyske kunstner Anselm Kiefer. De gigantiske lærreder er fyldt med

brændt træ, bøger, sko, bly, tøj, cykler og en stige. De er fulde af symbolik, og her er massevis af detaljer at dvæle ved.

Den gribende udstilling har løbet siden foråret, og ligesom med kunstbiennalen – der har fundet sted i Venedig hvert andet år siden 1895 – er det en vigtig påmindelse om, at for al Venedigs historiske skønhed, så er nutidig kunst også en del af byens væsen.

Kirkens Venedig

Venedig er en by fyldt med smukke kirker. Kronen på værket er den prægtige Markuskirke i den allermest centrale del.

Det tager 20 minutter at komme igennem køen, men når du først kommer indenfor, føles det som om vægge, loft og kupler smelter sammen til ét gigantisk kunstværk. Kirken var det kulturelle centrum i Venedig, og mosaikkerne rummer scener fra det nye og gamle testamente.

Det er nemt at blive overvældet over storheden her. Guldaldertavlen, skatkammeret og bronzehestene er blandt højdepunkterne, men det er også en stor oplevelse at bevæge sig ud på Markuskirkens tag og nyde udsigten over pladsen.

Har du fornøjelsen af at bo et par dage i Venedig, bliver det hurtigt påfaldende, hvor forskellig Markuspladsen tager sig ud om dagen og om

Er det her Europas dyreste kaffe? Det koster knap 100 kroner at sætte sig ned og få en espresso på Markuspladsen i Venedig

aftenen. Da størstedelen af folk her er endags-turister, så er pladsen fyldt til bristepunktet i dagtimerne, men nærmest stille, når det bliver mørkt.

En af anden pudsige ting er, at selv folk, der aldrig har været i Venedig, ved, at kaffen på Markuspladsen er rasende dyr. Det er som om, at rygter om det opskruede prisniveau nærmest er løbet hurtigere end fortællingen om pladsens storhed.

Det vil dog være en skam at undlade at drikke en kaffe udelukkende på grund af prisen. For pladsens café giver et indblik i 300 års italiensk kaffekultur.

Kaffens Venedig

I Italien er en kop kaffe – 'un caffè' – lig med en espresso. Glem alt om filterkaffen eller stempelkanden, for italienerne indtager deres kaffe stående i baren af bitte små kopper og typisk til en pris på under ti kroner.

Men så snart du sætter dig ned, så starter kasseapparatet. Og intet sted løber det hurtigere end på Markuspladsen. Det giver dog ingen mening kun at tale om prisen, for det her

Fortsættes side 12

Fra USA og Caribien til Spanien med MSC Divina

- ✓ Start med en overnatning i hippe og livlige Miami, USA
- ✓ Oplev unik spansk kolonihistorie i San Juan, Puerto Rico
- ✓ Nyd de caribiske øer St. Maarten, Martinique og Barbados
- ✓ Slap af på de seks dages sejlads over Atlanterhavet
- ✓ Mærk Funchals portugisiske charme på Madeira
- ✓ Se den store moské i Casablanca, Marokko

**FAST PRIS
FAST AFREJSE**

**Afrejsedato
14. maj 2023**

**Varighed
19 dage**

**Fra-pris
14.998,-**

Prisen er pr. pers. ved 2 pers. i en indvendig kahyt. Andre kahytter kan tilkøbes.

Prisen inkluderer blandt andet:

- Flyrejse København - Miami
- Alle transfers iht. programmet
- 1 nat på hotel i Miami, inkl. morgenmad
- 17 nætters krydstogt m. MSC Divina, inkl. alle måltider og shows ombord
- Drikkepenge til skibets personale
- Flyrejse Barcelona - København

Fortsat fra side 11

handler om meget mere end blot servering af drikkevarer.

Caffè Florian har ligget på Markuspladsen siden 1720 og er en af Europas ældste caféer. En række store personligheder har slået vejen forbi i løbet af de seneste 300 år, og det nævnes ofte, at dette var forfatteren og kvindebedårereren Casanovas yndlingscafé.

Prislisten på Caffè Florian begynder ved syv euro (ca. 53 kroner) for en espresso, og dertil kommer et obligatorisk tillæg for musikken på seks euro pr. person (ca. 45 kroner). Det bliver altså til næsten hundrede kroner for en lillebitte kop kaffe.

Men det er magisk at sidde her. Nogle får kaffe, andre nyder en drink eller et let måltid. Da vi sidder her kommer et brudepar til stedet med en lille håndfuld gæster og cafeens firemands-orkester spiller spontant bryllupssangen fra Godfader filmen. Ude på Markuspladsen tager turisterne billeder af hinanden, og i mellemtiden er solen langsomt ved at gå ned bag Markuskirken.

Du kan ikke spare dig til store oplevelser, og det her er et af den slags billeder, som lagrer sig på nethinden og vil blive husket længe efter, du er hjemme igen. Sådan var det i hvert fald for mig.

Glaskunstens Venedig

Det fortryllende ved Venedigs kunst og kultur er, at du kan opleve den i de naturlige rammer. De hænger på præcis det sted, de er skabt til at hænge. De store malerier i for eksempel Dogepaladset er kreeret til dette lysindfald, dette rum og denne bygning.

På samme måde skal Venedigs glaskunst opleves dér, hvor glaspusterne har holdt til i århundreder, nemlig på øen Murano.

Venedig består af 118 øer i en lavvandet lagune, og Murano ligger 10-15 minutters fra centrum med vandbussen 'vaporettoen'.

Glaspusterne blev forvist fra centrum, fordi folk var nervøse ved at have produktionen i hjertet af Venedig. De frygtede, at ilden og de høje varmegrader kunne futte hele byen af, og så var det bedre at have det ude på en ø.

Glasværkerne på Murano kunne levere i høj kvalitet. Faktisk var de så dygtige, at arbejderne blev forment at forlade området, så de ikke delte fabrikshemmelighederne med andre byers glaspustere. På den måde kunne Venedig kunne fastholde og beskytte sin position som førende inden for glaskunst.

På Murano er der flere steder, hvor man i dag kan kigge glaspusterne over skuldrene uden problemer. Meget af det, som bliver solgt her, er lavet til turister og kan knap betegnes som kunst. Med mindre at sælge noget grimt til skyhøje priser er en kunstart...

Der findes dog også små steder med smuk brugskunst, men så eskalere priserne da også, og i de fineste butikker er prisskilte på flere tusinde euro ikke usædvanlige.

Madens Venedig

Øen Burano ligger lidt længere ude i den venetianske lagune, små tre kvarters sejlads fra centrum med 'vaporettoen'.

Caffè Florian på Markuspladsen er en af Europas ældste caféer og har serveret kaffe til overpriser i 300 år

Burano er kendt for sine farverige huse og den gode mad. Trattoria da Romano serverer en vidunderlig risotto samt smuk og smagfuld pasta

Øen Burano er en instagram-venlig destination med sine farverige facader og hyggelige gader

Burano er det man vil kalde en instagram-venlig destination. Øens huse er malet i forskellige klare farver og det ser vidunderligt ud på et opslag på sociale medier. Farverne går fra postkasserød over turkis til lilla, orange, gul og brun.

Burano er kendt for at servere Italiens måske bedste risotto, og enhver tv-kok med respekt for sig selv har været en tur forbi for at lave et indslag om øens hofret. Præcis hvilken af Buranos restauranter, man skal spise risotto på, afhænger af, hvilken tv-kok man foretrækker.

Anthony Bourdain sværgede til Trattoria da Romano et stykke nede ad hovedgaden. Det er sådan et sted, hvor du sætter dig ved et af bordene på gaden og får serveret et usædvanligt godt måltid.

Burrata-osten er helt vidunderlig sammen med de modne tomater. Vi-

nen i glassene smager skønt. Pastaen er både smuk og velmagende. Og så har vi slet ikke talt om risottoen...

Den venetianske lagune er fuld af små blege fisk, der er for fede og har for mange ben til at være lækre i sig selv. Ryger de i en gryde og indgår i en fiskefond, så kommer de til gengæld til deres ret, og pludselig sker der noget.

Risottoen får sit helt eget særpræg, og på Trattoria da Romane er den perfekt kogt. Risene har bid, og retten smager af hav, fisk og Venedigs lagune. Hver mundfuld er vidunderlig.

Vinens Venedig

Venedigs øer giver et helt andet indtryk af byen end Markuspladsen. Herude er der ligeledes kanaler og

Fortsættes side 14

Murano er glaskunstens og glaspusternes ø. Det tager et lille kvarter at sejle herud med vandbussen

Rejseinfo: Sådan kommer du til Venedig:

MED FLY

Det tager to timer at flyve til Venedig. Her i vinterhalvåret kan du flyve direkte med Ryanair, og fra foråret 2023 også med Norwegian. Ryanair har lige nu to ugentlige flyvninger mellem København og Marco Polo lufthavnen i Venedig, samt to ugentlige flyvninger mellem Billund og Treviso lufthavnen, som ligger 40 kilometer nord for Venedig.

MED TOG

Det er muligt at tage toget til Venedig, og det er faktisk en skøn måde at ankomme til byen på. Tag først toget til Hamborg, skift til nattoget til Wien og spring derefter på de østrigske jernbaners 'Railjet' fra Wien til Venedig. Den sidste tur er en af Europas smukkeste togstrækninger, og du ankommer lige i hjertet af Venedig, på Santa Lucia banegården.

MED BIL

Der er godt 1.500 kilometer fra København og Venedig, så der må for de flestes vedkommende en overnatning til undervejs. Mange har det med blot at suse gennem Tyskland. Hvad med at tage stop og nyd skønne byer som Nürnberg og München på vejen.

Fortsat fra side 12

charmerende huse, men pludselig er her også plads. Du vil se træer, grønne arealer og på naboøen Mazzorbo ligger sågar en vinmark bag ved klostertårnet.

Det anslås, at der er blevet dyrket vin i Venedig i 2500 år, men alle troede, at Venedigs sidste vinstokke blev ødelagt i de store oversvømmelser i 1966.

Så arbejdet måtte begynde forfra, da huset Venissa blev grundlagt i 2002. Det er kompliceret at lave vin på disse kanter, for Venedigs små øer kæmper konstant med saltvandet, men grundlæggerne fandt tilbage til en lokal drue, som havde vænnet sig til det salte vand i lagunen.

Så de tog hul på et tålmodigt og møjsommeligt arbejde med at genskabe den lokale vinkultur. Først otte år senere var de klar med de første flasker, men dermed faldt alle brikker på plads til en ultralokal madoplevelse med fisk fra lagunen og vin fra Venedigs øer.

Traditionerens Venedig

Venedigs fiskemarked Campo della Pescaria ligger i byens hjerte og er et tilløbsstykke for både lokale, turister og restauratører. De mange små boder med friskfanget fisk og skaldyr falbyder deres varer blot få minutters gang fra Rialtobroen.

Noget bliver til mad i de små hjem, andet bliver til turistmenuer. Enkelte kasser fisk og skaldyr ender på det fine porcelæn på de stivede, hvide duge.

Bistrot de Venise kommer med en anbefaling fra Michelin-guiden og specialiserer sig i at genskabe klassiske, venetianske retter ud fra flere hundrede år gamle opskrifter.

I Venedigs mest underfundige boghandel står bøgerne beskyttet mod vandmasserne ved at være placeret i vandtætte kasser, i en gondol eller – som her – i en trillebør

Restaurantens historiske menu starter med marineret stør baseret på en opskrift fra Bartolomeo Scappis kogebog fra 1570. Scappi var pavens kok og tilskrives en række af de mest klassiske italienske retter.

Næste ret er trommefisk tilberedt efter en renaissance-opskrift fra

14-tallet, mens den bagte ål er en lokal klassiker, som kan spores tilbage til det 15. århundrede.

Denne ret har sin oprindelse i de store ovne på glaspusterøen Murano, hvor ålen blev langtidstilberedt. På Bistrot de Venise bliver den ovenbagt, stabled med polenta, og serveret i en

glasklokke, der er pumpet fuld af røg. Det giver retten et dramatisk udtryk og en let røgsmag, som klæder ålen.

Restauranten er elegant indrettet, tjenerne er stilfuldt klædt og de kan deres kram hvad angår mad og vin. Den fire-retters historiske menu koster 99 euro pr. person (ca. 750 kroner), men er en velsmagende kulturhistorisk oplevelse, som på elegant vis binder Venedigs fortid, nutid og mangfoldighed sammen.

Bøgernes Venedig

Den mest klassiske attraktion i Venedig har alle dage været en sejltur i gondol, hvilket efterhånden koster 80 euro (ca. 600 kroner) for en halv time. Dyrt, ja, men ligesom med kaffen på Markuspladsen er det en enestående oplevelse.

En gondol er på forunderlig vis en del af indretningen i byens mest charmerende boghandel, Libreria Acqua Alta. Venedig bliver med mellemrum ramt af fænomen kaldet 'acqua alta', hvor Markuspladsen bliver oversvømmet og byens kældre fyldt med vand.

Derfor er bøgerne i denne boghandel placeret i henholdsvis et badekar, en trillebør, i vandtætte kasser eller i en gondol i fuld størrelse midt i butikken.

Det er på alle måder en anderledes boghandel, og til sidst skal du prøve den unikke trappe ved muren til kanalen. Trappen er bygget af gamle leksika og fører op til et udsigtspunkt, hvor du kan tage et skønt billede fra. Det er sjovt og finurligt lavet.

Det er et af de slags steder, du som bogelsker vil elske. Og du som kulturelsker vil huske, fordi det – ligesom Venedig – ikke findes magen til noget andet sted i verden.